

OSNOVNA ŠOLA KARLA DESTOVNIKA - KAJUHA ŠOŠTANJ

Koroška cesta 7, 3325 Šoštanj

MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ SAŠA REGIJ

RAZISKOVALNA NALOGA
STARŠEVSTVO SKOZI OČI OTROK

Tematsko področje: SOCIOLOGIJA

Avtorice:

Mija Bevc, 8. razred
Mari Lenko, 8. razred
Zala Osojnik, 8. razred

Mentorica: Tanja Ferik

Somentorica: Kristina Bele Pajk

Velenje, 2024

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj.

Mentorica: Tanja Ferk

Somentorica: Kristina Bele Pajk

Datum predavitve: 11. marec, 2024

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA**ŠD** Osnovna šola Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj, šolsko leto 2023/2024**KG** družina / starševstvo / vzgoja / otroci / starši/ odnosi**AV** BEUC, Mija/LENKO, Mari/OSOJNIK, Zala**SA** FERK, Tanja/BELE PAJK Kristina**KZ** 3325 Šoštanj, SLO, Koroška cesta 7**ZA** Osnovna šola Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj**LI** 2024**IN** STARŠEVSTVO SKOZI OČI OTROK**TD** Raziskovalna naloga**OP** V, 29 str., 5 pregl., 17 graf., 5 sl., 1 pril., 13 vir.**IJ** SL**JI** sl/en

AI Za to raziskovalno nalogo smo se odločile, ker menimo, da starši in otroci preživijo skupaj premalo kakovostnega časa. Starši vedno manj pozornosti posvečajo svojim otrokom, ki so zato vedno bolj prepuščeni samim sebi. Veliko časa preživijo za ekrani in pogosto segajo po elektronskih napravah. V raziskovalni nalogi smo se osredotočile na pojme družina, vzgoja, starševstvo. Predvidevale smo, da otroci starše bolj spoštujejo, jim zaupajo in cenijo njihov trud, če z njimi preživijo več kakovostnega časa, ter ne posegajo prepogosto po elektronskih napravah. Otroci, ki jim starši ne namenijo toliko časa, se zaradi nejasnih mej vedejo drugače, staršem ne zaupajo in so bolj prepuščeni družbi, ki jih potem oblikuje. Pred začetkom raziskovanja smo postavile hipotezo, da imajo starši in otroci, ki veliko komunicirajo, boljše medosebne odnose. To hipotezo smo potrdile, saj otroci, ki s starši preživijo več časa, staršem bolj zaupajo in jih tudi bolj spoštujejo. Hipotezo, ki pravi, da starši in otroci preživijo manj skupnega časa zaradi uporabe digitalnih naprav, smo delno potrdile, saj skupno druženje in preživljanje kakovostnega časa pogosto nadomestijo z dovoljenjem oziroma uporabo elektronskih naprav. Hkrati smo delno potrdile tudi hipotezo o vplivu digitalnih naprav na slabši odnos med starši in otroki. Tudi hipoteza, da si mlajši otroci želijo preživeti več časa s starši kot starejši otroci, je potrjena. Vse hipoteze smo preverile s pomočjo anket, ki smo jih izvedle v tretjih, šestih in osmih razredih na Osnovni šoli Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj.

KEY WORDS DOCUMENTATION

ND Osnovna šola Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj, 2022/2023

CX Family / Parenthood / Upbringing / Children / Parents / Relationships

AU BEUC, Mija/LENKO, Mari/OSOJNIK, Zala

AA FERK, Tanja/BELE PAJK Kristina

PP 3325 Šoštanj, SLO, Koroška cesta 7

PB Osnovna šola Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj

PY 2024

TI Parenthood through the eyes of children

DT reserch work

NO V, 29 p., 5 tab., 17 graf., 5 fig., 1 ann., 13 ref.

LA SL

AL sl/en

AB We chose this research project because we believe that parents and children spend too little quality time together. Parents are devoting increasingly less attention to their children, leaving them more and more to their own devices. They spend a significant amount of time behind screens and frequently resort to electronic devices. In the research project, we focused on the concepts of family, upbringing, and parenthood. We hypothesized that children respect, trust, and appreciate their parents' efforts more if they spend more quality time with them and refrain from excessively using electronic devices. Children whose parents do not allocate as much time to them behave differently due to unclear boundaries, lack of trust in their parents, and are more susceptible to being shaped by the society around them. Before commencing the research, we formulated the hypothesis that parents and children who communicate extensively have better interpersonal relationships. We confirmed this hypothesis, as children who spend more time with their parents trust and respect them more. We partially confirmed the hypothesis that parents and children spend less time together due to the use of digital devices because they often replace shared bonding time with permission or usage of electronic devices. Simultaneously, we partially confirmed the hypothesis regarding the impact of digital devices on the deteriorating relationship between parents and children. The hypothesis that younger children desire to spend more time with their parents than older children is also validated. We evaluated all hypotheses through surveys conducted in the third, sixth, and eighth grades at the Karlo Destovnik - Kajuh Šoštanj Primary School.

Kazalo

1	UVOD	1
2	PREGLED OBJAV	2
2.1	DRUŽINA IN VRSTE DRUŽIN	2
2.2	ODNOSI MED STARŠI IN OTROKI	3
2.3	POGLED OTROKA NA LOČITEV STARŠEV	4
2.4	VRSTE VZGOJE	4
2.5	VZGOJA NEKOČ IN DANES	5
2.6	STARŠEVSTVO IN OTROCI V DIGITALNI DOBI	6
3	METODOLOGIJA	8
4	REZULTATI IN RAZPRAVA	9
5	DISKUSIJA	23
6	ZAKLJUČEK	25
7	POVZETEK	26
8	SUMMARY	27
9	VIRI IN LITERATURA	28

KAZALO GRAFOV

Graf 1:	Spol anketiranih	9
Graf 2:	Razred anketiranih	9
Graf 3:	Status staršev	10
Graf 4:	Preživljanje časa z mamo/očetom	10
Graf 5:	Priložnost pogovora s svojimi starši	11
Graf 6:	Zaupanje staršem	12
Graf 7:	Prepiri doma	13
Graf 8:	Starši, kakršne si želijo	15
Graf 9:	Čas, ki ga preživijo s starši	16
Graf 10:	Pomoč staršev pri učenju	17
Graf 11:	Starševski nadzor	18
Graf 12:	Časovne omejitve elektronskih naprav	19
Graf 13:	Odvzem telefona/tablice	20
Graf 15:	Preživljanje prostega časa v 6. razredu	21
Graf 16:	Preživljanje prostega časa v 3. razredu	21

Graf 17: Preživljanje prostega časa v 8. razredu	22
--	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Družina.....	3
Slika 2: Prepirl v družini	4
Slika 3: Otroci za elektronskimi napravami	5
Slika 4: Digitalne naprave in slabo razpoloženje	6
Slika 5: Mali deček na mobilnem telefonu.....	7

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vzroki za prepirl.....	13
Tabela 2: Načini reševanja težav.....	14
Tabela 3: Kakšni so starši.....	14
Tabela 4: Preživljanje skupnega časa	17
Tabela 5: Elektronske naprave	18

1 UVOD

Za to raziskovalno nalogo smo se odločile, ker menimo, da starši svojim otrokom posvečajo vedno manj pozornosti. Namesto da bi starši z otroki preživeli kvaliteten prosti čas, jim raje izročijo in dovolijo pretirano uporabo elektronskih naprav. Otroci so zato vedno bolj prepuščeni samim sebi. Otroci, ki jim starši ne namenijo toliko časa, se zaradi nejasnih mej vedejo drugače od svojih vrstnikov. Takšni otroci staršem ne zaupajo in so bolj prepuščeni družbi, ki jih potem oblikuje. Predvidevamo, da otroci, ki jim starši namenijo dovolj kakovostnega časa, staršem bolj zaupajo, jih spoštujejo in cenijo njihov trud. Prav tako ne posegajo prepogosto po elektronskih napravah.

Menimo, da danes pojem »družina« zaradi pomanjkanja preživljanja skupnega prostega časa staršev in otrok sčasoma izgublja svoj pomen. S tem pojenja tudi kvalitetna vzgoja otrok. Veliko ljudi definira vzgojo kot metodo in aktivnost, s katero dosežemo vzgojni cilj. Drugi jo definirajo z vidika vrednot, ciljev in lastnosti posameznika, ki jih želimo razviti z vzgojo. Nekateri starši vzgojo svojega otroka prepuščajo vzgojiteljem v vrtcih in kasneje učiteljem v šolah.

V svoji raziskovalni nalogi bomo opisale pojme, kot so: družina, starševstvo in vzgoja, razložile njihov pomen ter raziskovale odnos med starši in otroki. Zanima nas, kako pogosto in na kakšen način otroci in starši preživljajo skupen prosti čas, ali je otrokom med prostim časom pogosto dovoljena uporaba elektronskih naprav, ali se otroci s starši veliko pogovarjajo in jim zaupajo. Vse podatke bomo preverile s pomočjo anket, ki jih bomo izvedle v tretjih, šestih in osmih razredih Osnovne šole Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj.

HIPOTEZE

H1: Starši in otroci, ki veliko komunicirajo, imajo boljše medsebojne odnose.

H2: Mlajši otroci želijo preživeti več časa s starši kot starejši otroci.

H3: Starši in otroci preživijo manj skupnega kvalitetnega prostega časa zaradi uporabe digitalnih naprav.

H4: Prepogosta uporaba digitalnih naprav vpliva na slabši odnos med starši in otroki.

2 PREGLED OBJAV

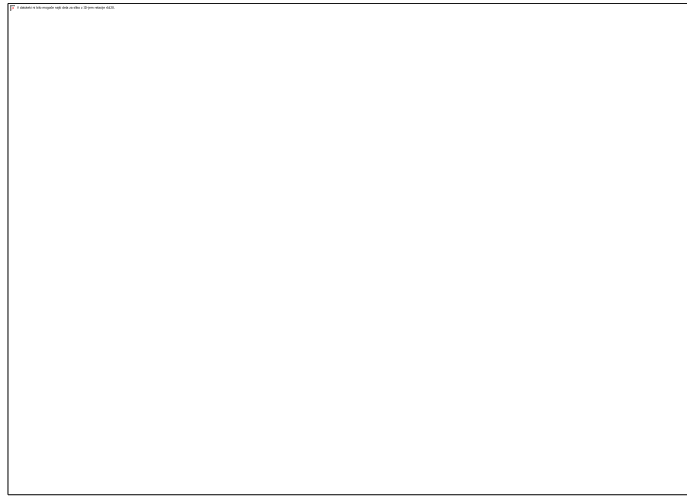
S pomočjo literature smo opisale družine in vrste družin, odnose med starši in otroki, pogled otroka na ločitev staršev, vrste vzgoje, vzgojo nekoč in danes ter starševstvo in otroštvo v digitalni dobi oziroma vpliv digitalizacije na odnos med starši in otroki.

2.1 DRUŽINA IN VRSTE DRUŽIN

Družina je osnovna enota človeške družbe. Je skupnost ljudi, ki jih vežejo sorodstvene oz. skupne vezi. Družino navadno sestavljata starša in otrok oziroma otroci, ki med seboj vzpostavijo in razvijejo različne odnose.

Družina je v sodobni družbi najpomembnejša za posameznikov vstop v življenje, kasneje pa se tu pokaže še vpliv vrstnikov, šole, širšega družbenega okolja in tudi množičnih medijev. V družini se otroci naučijo pravil vedenja s svojimi čutnimi zaznavami, posnemanjem in nasprotovanjem. Otrokova odzivnost je odvisna od sooblikovanja odnosov, ki se vzpostavljajo med družinskimi člani, ter tudi načini, kako se v družini pogovarjajo in rešujejo težave. V tem obdobju otrok oblikuje odnos do sebe in do soljudi in ravno zato je družinsko okolje najpomembnejše, ko govorimo o posameznikovi socializaciji. Družina torej predstavlja primarno družbeno skupino. (Karba, Lašič, Jesenko 2014)

Družina je lahko skupnost obeh staršev ali enega starša. Starša sta lahko poročena ali živita v zunajzakonski skupnosti. Osnovna vrsta družine je **jedrna družina**, ki vključuje oba starša in otroke. Obstajajo **enostarševske ali samohranilske družine**, ki jih sestavlja en starš in otrok oz. otroci. Poznamo pa tudi **razširjene družine**, ki vsebujejo tri ali več generacij in lahko vključujejo druge sorodnike. Pogosto slišimo tudi za **preurejeno ali reorganizirano družino**, za katero je značilno, da v njej poleg zakoncev ali partnerjev živijo tudi otroci iz njunih prejšnjih zvez. Kadar par ali posameznik prevzame s posvojitvijo otroka nase polno starševsko odgovornost zanj, govorimo o **družini s posvojenimi otroki**. (Hribar s sod., 2003)

Slika 1: Družina

2.2 ODNOSI MED STARŠI IN OTROKI

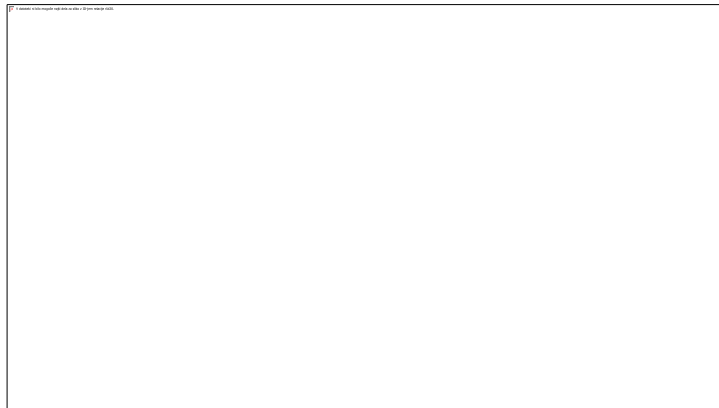
Elena Kecman, specializantka psihoterapije in univ. dipl. pedagoginja, je v intervjuju za spletni portal povedala, da je ključni dejavnik za uspešen odnos med starši in otroki ljubezen, ki jo starši čutijo in izkazujejo otroku, velikokrat je pomembna celo samopodoba staršev in njihova doslednost sporočil, ki jih namenjajo otroku. (Kaj je ključno ..., 2020)

Za dober odnos v družini morajo družinski člani postaviti tudi pravila, ki se jih morajo držati tako starši kot otroci. Pomembno je usklajevanje dogovorov, iskanje skupnih rešitev, dovolj časa za pogovore, jasno postavljena pričakovanja, seznanitev otrok z njihovimi dolžnostmi in pravicami. K dobremu medsebojnemu odnosu pripomore tudi kakovosten prosti čas, ki ga otroci preživijo skupaj s starši.

V družinah pa se starši in otroci velikokrat sprejo zaradi nestrinjanja z načeli oziroma pravili. Pomanjkanje mej oziroma nedoslednost pomeni več možnosti za konflikte, nestrinjanja in nesoglasja v družinskih odnosih. Velikokrat pa na spore vpliva tudi ločitev staršev.

2.3 POGLED OTROKA NA LOČITEV STARŠEV

Ločitev je življenjski dogodek, ki ne vpliva le na zakonca, temveč ima globoke posledice tudi za otroke. Čeprav se odločitev za prekinitev partnerske zveze pogosto sprejme z najboljšimi nameni, je pomembno razmisliti tudi o počutju in posledicah, ki jih bo doživljal otrok. Enako kot za starše je ločitev naporna tudi za otroke, saj se nekateri otroci že zavedajo, da bodo od takrat naprej čas preživljali le z enim staršem. Običajno pa ločitev pri otroku pusti tudi različne posledice. Otroci se velikokrat zaprejo sami vase ali pa svojo stisko pokažejo z nasiljem in grdim vedenjem, to obdobje pa je za njih tudi zelo stresno. (Zver Zahwi, 2023)

Slika 2: Prepir v družini

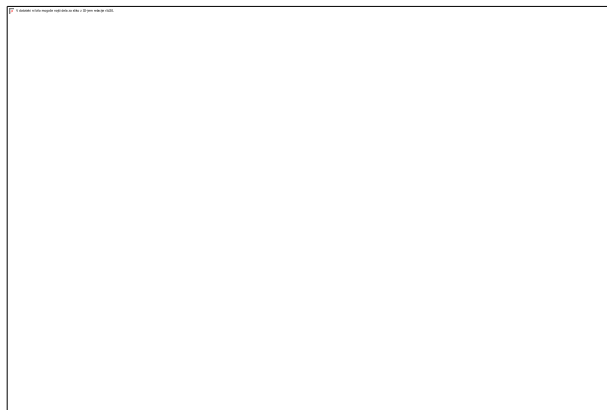
2.4 VRSTE VZGOJE

Poznamo štiri vrste vzgoje, in sicer **avtoritarno vzgojo**, kar pomeni, da ima otrok jasno začrtane meje oziroma pravila, ki se jih mora držati in od katerih starši ne odstopajo. Taki starši imajo od otrok tudi višja pričakovanja. Nasprotje avtoritarne vzgoje je **permisivna vzgoja**, pri kateri so starši popustljivi, ne postavljajo pravil in jasnih mej. Z otrokom imajo večinoma prijateljski odnos, od otroka ne zahtevajo veliko. Takemu otroku je dovoljeno skoraj vse, pogosto je prepuščen samemu sebi. Tretja vrsta vzgoje je **avtoritativna vzgoja**, ki je v osnovi idealen način vzgoje, saj vsebuje ravnovesje med ljubeznijo in jasnimi pričakovanji, zahtevami ali postavljenimi mejami. Avtoritativni starši se skušajo z otrokom poenotiti in

velikokrat gledajo na to, da odločitve ustrezajo tudi otroku, nudijo jim podporo in jih vodijo na poti skozi življenje, vendar na način, da se otrok počuti varno in dobro. Zadnji, četrti stil vzgoje pa je zanemarjajoča vzgoja, ki se ji reče tudi »**ne vključeno starševstvo**«. Staršem namreč potrebe otrok niso pomembne, velikokrat jih zanemarjajo in težave morajo otroci reševati sami. Starši jim ne izkazujejo ljubezni in otroci se počutijo odrinjene in včasih tudi manjvredne. (4 vzgojni stili, 2021)

2.5 VZGOJA NEKOČ IN DANES

Starši so imeli nekoč več avtoritete, kot jo imajo danes. Nekoč je bila vzgoja preprosta, otroci so bolj spoštovali svoje starše, prisotne so bile tudi fizične kazni, kar je bilo v tistih časih še precej običajno. Danes se je vzgoja nekaterih staršev zelo spremenila, starši so v svoji vlogi lahko zmedeni, nesamozavestni. Ponekod je prisotno tudi fizično nasilje s strani otrok, opazimo lahko, da se nekateri starši svojih otrok celo bojijo. Odnosi med starši in otroki posledično niso dobri. Mnogo staršev vedno več časa preživlja v službah. Z otroki pa preživijo premalo kakovostnega časa in njihovi vzgoji posvečajo premalo pozornosti. Otroci in starši se vedno bolj oddaljujejo drug od drugega, otroci staršem manj zaupajo. Prepuščeni so samim sebi, njihovo obnašanje pa oblikuje tudi družba, ki si jo izberejo. Starši otrokom večkrat ponudijo elektronske naprave, da se otroci »umirijo«, a veliko staršev se ne zaveda, da s tem otrokom povzročijo veliko škode in jim ne koristijo. (Danes se vse ..., 2021)

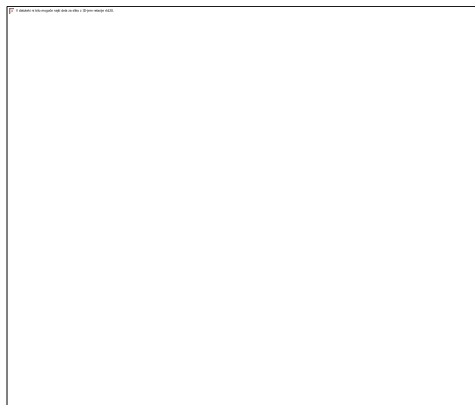

Slika 3: Otroci za elektronskimi napravami

2.6 STARŠEVSTVO IN OTROCI V DIGITALNI DOBI

Otroštvo, ki so ga poznali pred digitalno dobo, je bilo precej drugačno. Otroci so veliko več prostega časa namenili medsebojni igri, igri na prostem, raziskovanju okolice, branju revij, stripov ali knjig, igranju družabnih iger itn., kot pa to počnejo danes. Danes otroci odraščajo v svetu, kjer so digitalne naprave stalnica.

Veliko raziskav temelji na napakah staršev v vzgoji v digitalni dobi. Tudi osemletni sin družinske terapevtke je že igral igrice. Za krajši čas. A opazila je, kako je ob preskakovanju ovir v video igri postajal vse bolj nemiren in živčen, stres in napetost sta se višala. Ko mu je dejala, da je dovolj, jo je prosil, če »lahko samo še malo«. Njegovi še nerazviti možgani niso zmogli prenesti vseh dražljajev, posledično pa je bil še bolj razburjen, živčen in občutljiv. (Zupan, 2023)

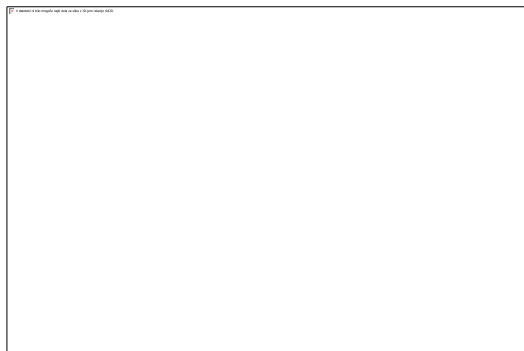

Slika 4: Digitalne naprave in slabo razpoloženje

Zavedati se je treba, da prekomerna izpostavljenost tehnologiji vpliva na razvoj otrok. Pomembno je, da starši postavijo meje pri uporabi digitalnih naprav in spodbujajo otrokove aktivnosti tudi izven digitalnega sveta.

Čeprav so se v digitalni dobi spremenili družbeni odnosi, še vedno med otroki ostaja potreba po tem, da so slišani, videni in da se počutijo oskrbljene. Tega pa je v današnjih časih vedno manj. Zato je v digitalni dobi še posebej pomembno, da družina komunicira brez pomoči elektronskih naprav in zaslonov. Da se med seboj pogovarjajo, skupaj preživljajo kakovosten prosti čas, se družijo in predvsem poiščejo oziroma si vzamejo čas za skupne aktivnosti. V

današnjih časih namreč le še majhen odstotek otrok preživlja čas brez kakršnihkoli elektronskih naprav in elektronike.

Slika 5: Mali deček na mobilnem telefonu

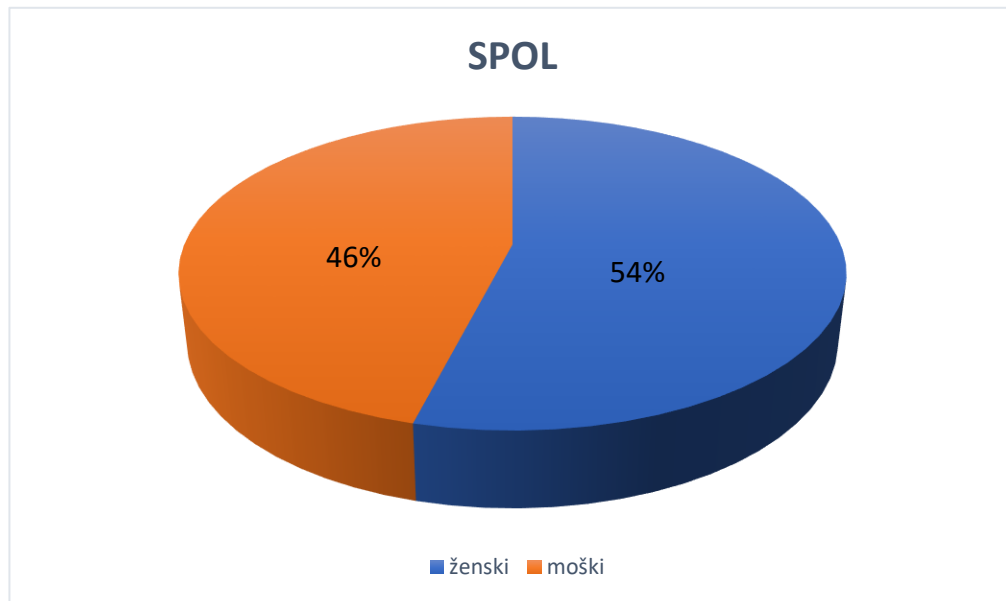
3 METODOLOGIJA

Z izdelavo raziskovalne naloge smo začele konec oktobra. Teoretični del smo zapisale s pomočjo domače literature, ki smo jo poiskale v šolski in mestni knjižnici, nekaj podatkov smo našle tudi na spletu.

V empiričnem delu smo uporabile kvantitativno metodo raziskovanja, tj. anketo. Oblikovale smo jo v programu IKA. Povezavo do ankete smo objavile na spletni strani naše šole in je bila aktivna od 15. 1. do 22. 1. 2024. Izpolnili so jo učenci tretjega, šestega in osmega razreda Osnovne šole Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj. Anketo smo analizirale s pomočjo grafov.

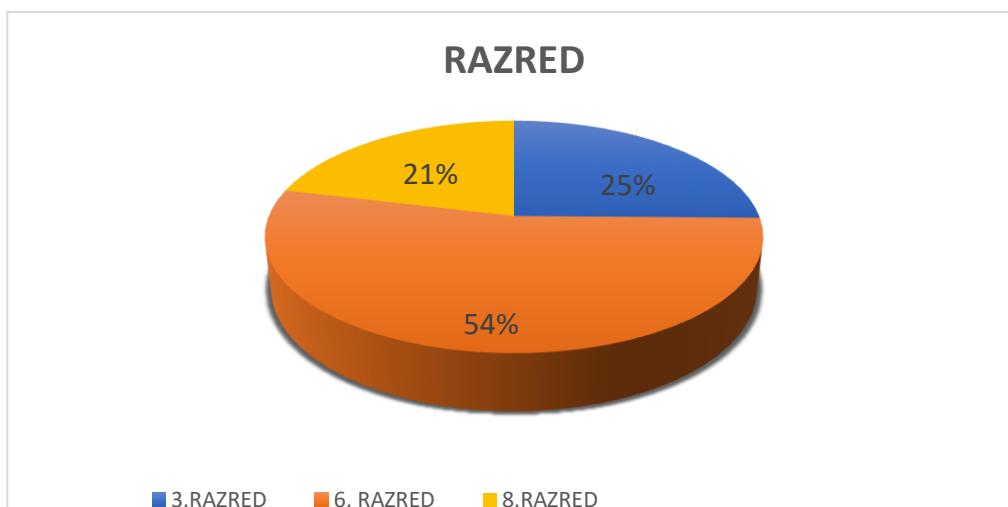
4 REZULTATI IN RAZPRAVA

V naši anketi je sodelovalo 43 učenk, kar predstavlja 54 % vseh anketiranih in 36 učencev, kar predstavlja 46 % vseh anketiranih. Skupno je torej sodelovalo 80 učencev in učenk, kar je prikazano tudi v spodnjem grafu.

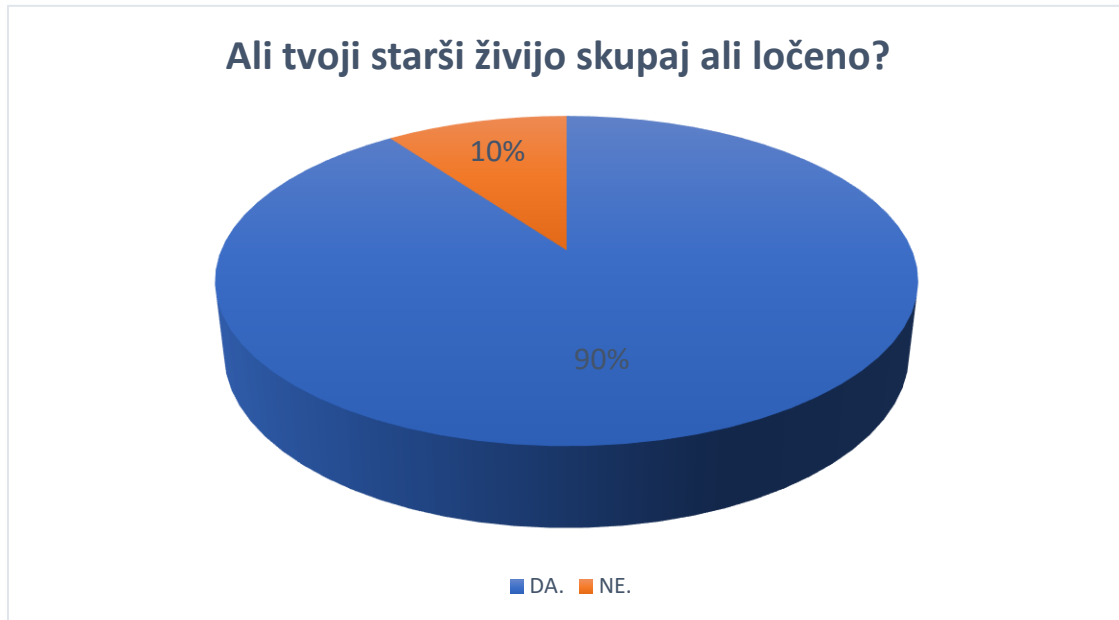
Graf 1: Spol anketiranih

Anketo so reševali učenci 3., 6. in 8. razreda. Iz drugega grafa je razvidno, da je anketo izpolnilo največ šestošolcev (53 %), polovico manj tretješolcev (25 %) in najmanj osmošolcev (21 %).

Graf 2: Razred anketiranih

Tretji graf prikazuje status staršev anketiranih otrok. Ugotovimo lahko, da več staršev anketiranih živi skupaj (90 %) kot ločeno (10 %).

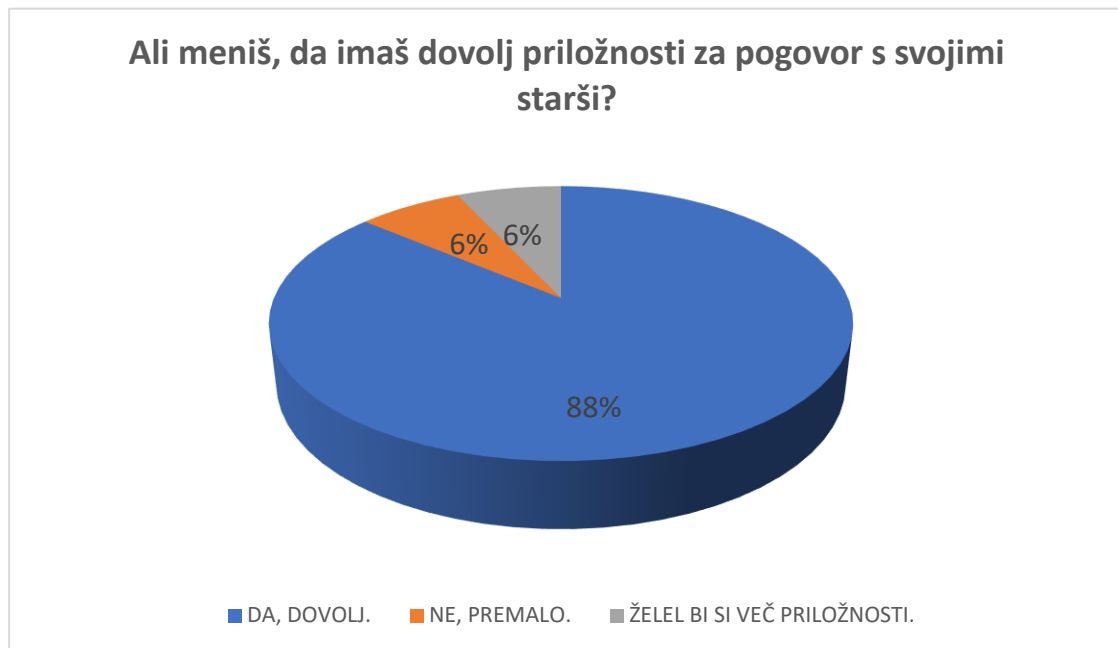
Graf 3: Status staršev

Kar 85 % učencev je odgovorilo, da več časa z njimi preživi mama, le 15 % pa oče. Ta rezultat nas je presenetil, saj bi pričakovale, da bo delež preživetega časa glede na starša bolj enakomerno razporejen, z ozirom na dejstvo, da večina anketiranih živi skupaj z obema staršema. (Graf 4)

Graf 4: Preživljanje časa z mamo/očetom

Na vprašanje, če imajo dovolj priložnosti za pogovor s svojimi starši, je večina učencev (88 %) odgovorila, da ima dovolj priložnosti. Odstotek anketiranih, ki imajo premalo možnosti za pogovor s starši ali pa bi si želeli več takih priložnosti, je nizek, saj je tako odgovorilo le 6 % anketiranih. Ker imajo danes starši vedno več obveznosti in v službah preživijo veliko časa, smo pričakovale, da bo na to vprašanje manj učencev odgovorilo pritrdilno. (Graf 5)

Graf 5: Priložnost pogovora s svojimi starši

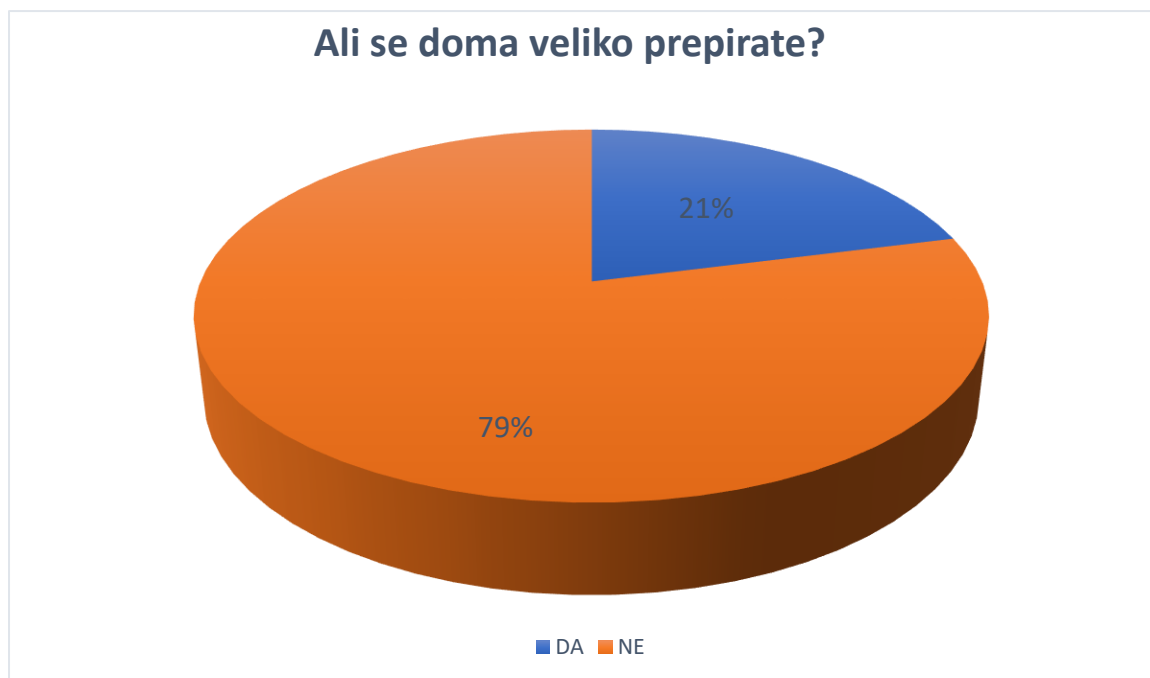
90 % anketiranih staršem zaupa, 10 % pa jih je odgovorilo, da jim ne zaupajo. Rezultat je sicer vzpodbuden. Četudi je večina učencev odgovorila pritrdilno, menimo, da bi svojim staršem morali zaupati prav vsi otroci, saj bi se tako vedno lahko pogovorili z njimi, ko bi bili v kakršnihkoli težavah. Prav starši so tisti, ki naj bi bili največja opora otrokom, jih spodbujali, jim dajali nasvete ali jim pomagali prebroditi težave, ki jih imajo v šoli ali doma. (Graf 6)

Graf 6: Zaupanje staršem

Na podlagi rezultatov, ki so razvidni z grafov 5 in 6 lahko hipotezo 1 »Starši in otroci, ki veliko komunicirajo, imajo boljše medosebne odnose.« potrdimo, saj ima večina (88 %) dovolj priložnosti za pogovor s starši in še večji odstotek anketiranih (90 %) staršem zaupa.

Graf 7 nam prikazuje, kako pogosto se starši in otroci prepirajo. Odstotek anketiranih (79 %), ki pravi, da doma ne pride pogosto do prepira, je precej večji od tistega, kjer se doma prepirajo pogosto (21%).

Graf 7: Prepri doma

Učenci, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili, da se s starši veliko pripravajo, so pri tem vprašanju navedli vzroke za prepire. Na voljo so imeli več odgovorov, lahko pa so odgovor zapisali sami. Od predlaganih odgovorov jih je največ (39 %) odgovorilo, da se pripravajo, ker sami ne opravijo dela, 23 % anketiranih je odgovorilo, da se pripravajo zaradi ocen, prav tako je 23 % tistih, ki se pripravajo zaradi elektronskih naprav. S tem smo hipotezo 4 »Prepogosta uporaba digitalnih naprav vpliva na slabši odnos med starši in otroki.« delno potrdile.

40 % tistih učencev, ki so razloge za prepire navajali sami, pravijo, da so za prepire krivi sorojenci. (Tabela 1)

Tabela 1: Vzroki za prepri

ZAKAJ SE PREPIRATE?	PROCENTI (%)
ZARADI ELEKTRONSKIH NAPRAV.	23
ZARADI OCEN.	23
ZARADI NEOPRAVLJENEGA DELA.	39
DRUGO.	45
SKUPAJ	130

Tabela 2 prikazuje načine, s katerimi rešujejo težave. Največ (88 %) jih je odgovorilo, da pri tem uporabi pogovor, 1 % vprašanih težave rešuje z nasiljem, 6% anketiranih težav ne rešuje in 5% anketiranih je navedlo svoje odgovore. Nekateri se umaknejo oziroma oddaljijo, dokler se ne pomirijo, drugi se s težavami spopadejo z vpitjem, nekateri pa pozabijo na to, kar se je zgodilo. Veseli nas, da večina vprašanih rešuje težave s pogovorom, saj je ravno pogovor ključen za dober odnos v družini.

Tabela 2: Načini reševanja težav

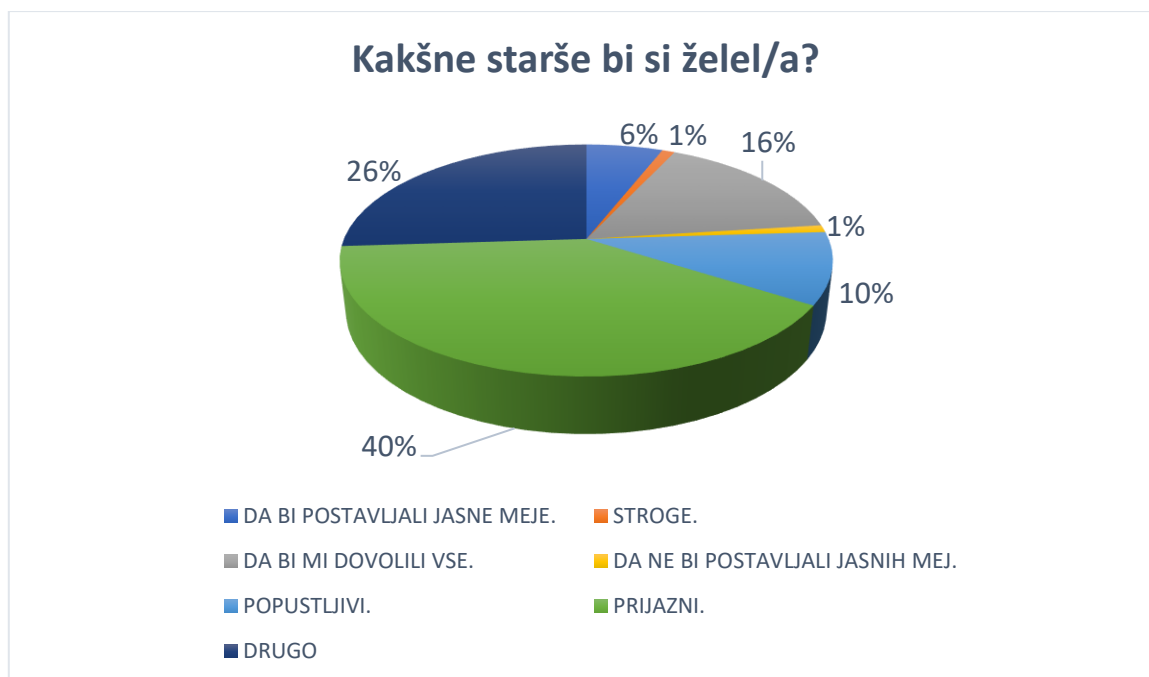
KAKO REŠUJETE TEŽAVE?	PROCENTI (%)
S POGOVOROM.	88
Z NASILJEM.	1
NE REŠUJEMO TEŽAV.	6
DRUGO.	5
SKUPAJ	100

Pri vprašanju, kakšni so njihovi starši, je bilo možnih več odgovorov. Največ (73 %) jih je odgovorilo, da so prijazni, 42 % jih je odgovorilo, da jim postavljajo jasne meje, 11 % ima popustljive starše, 4 % anketiranim starši ne postavljajo jasnih mej oziroma jim dovolijo vse. 11% pa jih je navedlo svoje odgovore, kot so: »Mama mi pusti vse.«, »Oče je strog.«, »Starši niso preveč strogi.«. Glede na to, da je največ učencev odgovorilo, da ima prijazne starše, le slaba tretjina pa meni, da so njihovi starši strogi in slaba polovica, da jim starši postavljajo jasne meje, predvidevamo, da to vpliva na slabe vzorce vedenja otrok drugje v družbi, na primer v šoli. (Tabela 3)

Tabela 3: Kakšni so starši

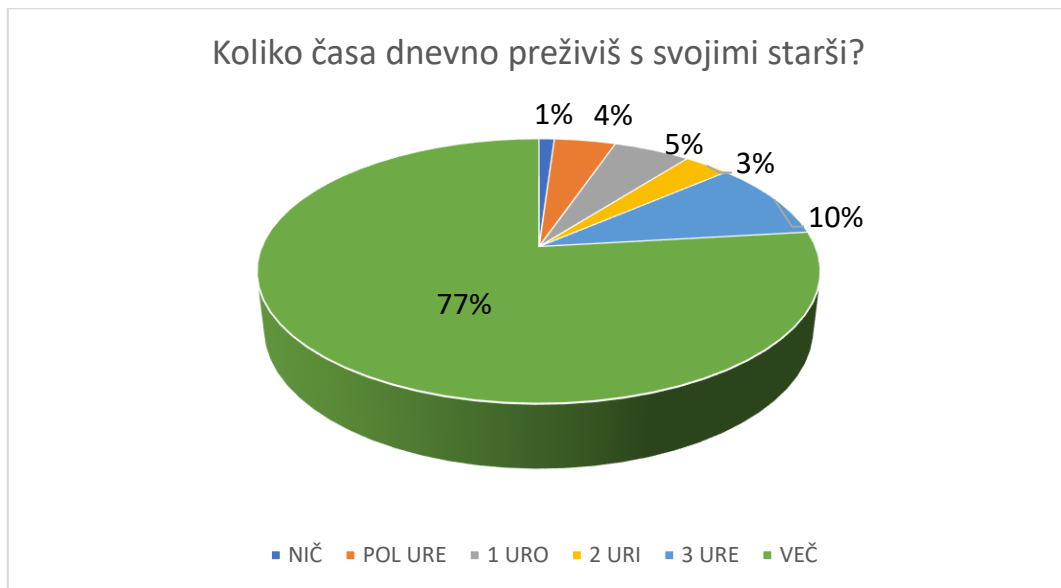
KAKŠNI SO VAŠI STARŠI?	PROCENTI (%)
STROGI.	26
POSTAVLJAJO JASNE MEJE.	42
DOVOLIJO MI VSE.	4
NE POSTAVLJAJO JASNIH MEJ.	0
POPUSTLJIVI.	11
PRIJAZNI.	73
DRUGO.	11
SKUPAJ	167

Na vprašanje, kakšne starše bi si želeli, jih je največ (40 %) odgovorilo, da prijazne, 26 % jih je navedlo svoje odgovore (85 % si želi takšne starše, kot jih imajo, 15 % pa takšne, ki bi jim dovolili biti dlje časa na telefonih), 16 % si želi starše, ki bi jim dovolili vse, nizek odstotek anketiranih (6 %) si želi starše, ki bi jim postavljali jasne meje, 1% si želi stroge starše in 1 % želi starše, ki ne bi postavljali jasnih mej. Iz odgovorov je razvidno, da anketiranim največ pomeni prijaznost staršev, hkrati pa vidimo, da so učenci po večini s svojimi starši zadovoljni in jih ne bi spreminjali. (Graf 8)

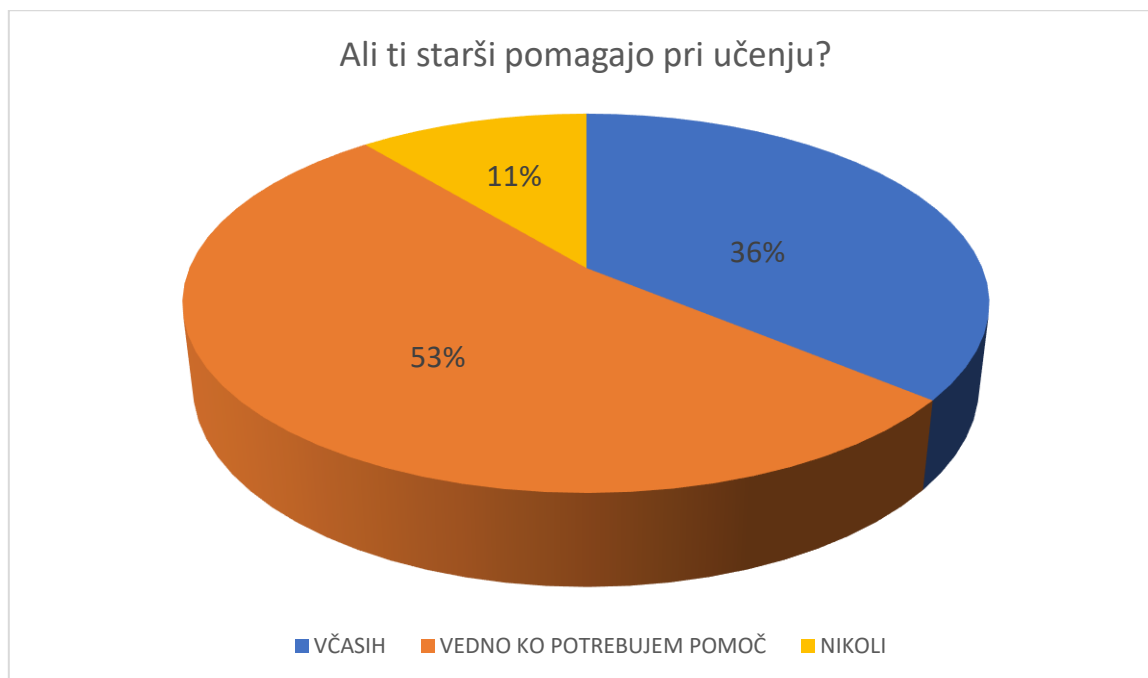
Graf 8: Starši, kakršne si želijo

Graf 9 prikazuje, da večina otrok dnevno preživi veliko časa s svojimi starši. Kar 77 % anketiranih je odgovorilo, da skupaj s starši preživijo več kot 3 ure, 10 % preživi z njimi 3 ure, 5 % 2 uri, 4 % pol ure in le 1 % z njimi ne preživlja prostega časa. Ta rezultat je vzpodbuden, saj kaže na to, da starši kljub vsem obveznostim, ki jih imajo, kar veliko časa preživijo skupaj z otroki. Je pa vprašanje, ali je ta čas zares kvalitetno izkoriščen. Koliko tega časa je namenjenega pogovoru, v kolikšni meri starši prisluhnejo otrokom, jim svetujejo? Iz teh odgovorov namreč ni razvidno, koliko časa preživijo skupaj pred elektronskimi napravami in so z mislimi čisto drugje.

Graf 9: Čas, ki ga preživijo s starši

Na vprašanje, ali jim starši pomagajo pri učenju, jih je 53 % odgovorilo, da vedno, ko potrebujejo pomoč, 36 % anketiranim starši pomagajo včasih in 11 % anketiranim ne pomagajo nikoli. Rezultat je kar zaskrbljujoč, saj menimo, da otroci v osnovni šoli še potrebujejo pomoč pri učenju. (Graf 10)

Graf 10: Pomoč staršev pri učenju

Pri vprašanju, kako največkrat preživljajo skupni čas, je bilo možnih več odgovorov. Največ (44 %) jih preživi z gledanjem filmov, 33 % se jih odpravi na sprehod, 29 % se ukvarja z drugimi športnimi aktivnostmi, 25 % s skupnimi gospodinjskimi opravili (peka/kuhanje), 4 % anketiranih prosti čas nameni igranju družabnih iger in 18 % med prostim časom uporablja svoje mobilne naprave. S tem vprašanjem smo delno potrdile hipotezo 4 »Prepogosta uporaba digitalnih naprav vpliva na slabši odnos med starši in otroki.« (Tabela 4)

Tabela 4: Preživljanje skupnega časa

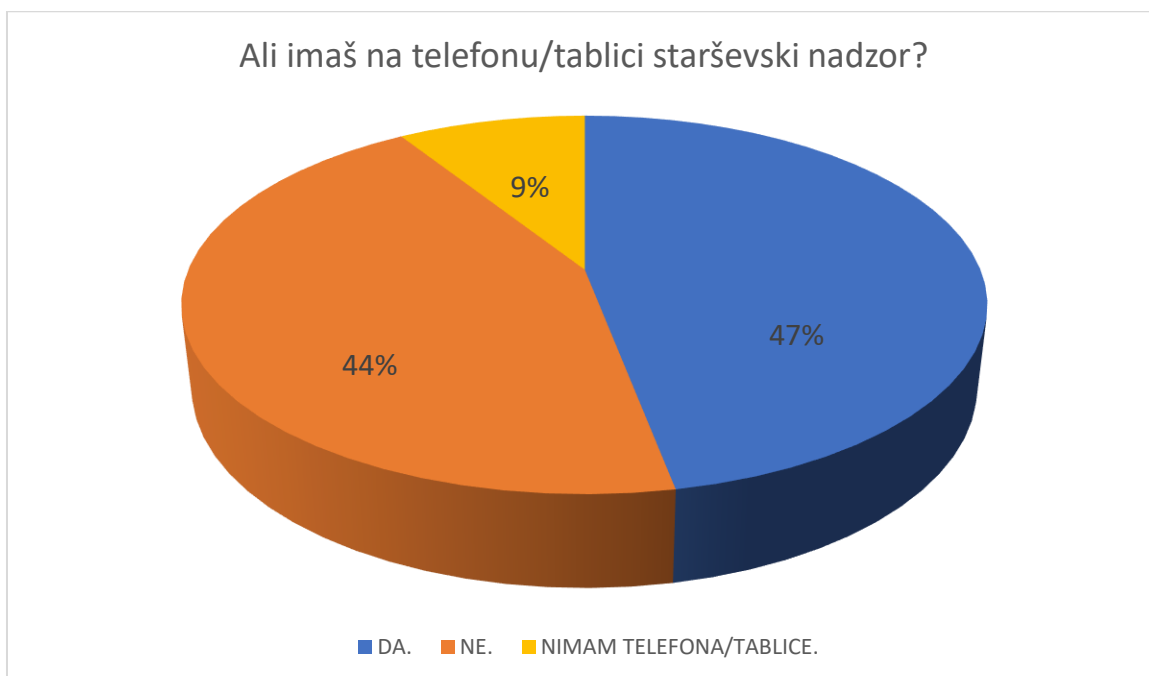
KAKO NAJVEČKRAT PREŽIVLJATE SKUPNI ČAS?	PROCENTI (%)
GREMO NA SPREHOD.	33
GLEDAMO FILM.	44
IGRAMO DRUŽABNE IGRE.	4
KUHAMO/PEČEMO.	25
UKVARJAMO SE Z DRUGIMI ŠPORTNIMI AKTIVNOSTMI.	29
UPORABLJAMO MOBILNE NAPRAVE.	18
SKUPAJ	153

Vprašanje o tem, katere elektronske naprave imajo, je ponujalo več odgovorov. 91 % jih ima telefon, 39 % jih ima tablico, 55 % jih ima računalnik ter 11 % nima nič od tega. Iz rezultatov je razvidno, da ima večina anketiranih vsaj eno elektronsko napravo, s katero lahko razpolaga.

Tabela 5: Elektronske naprave

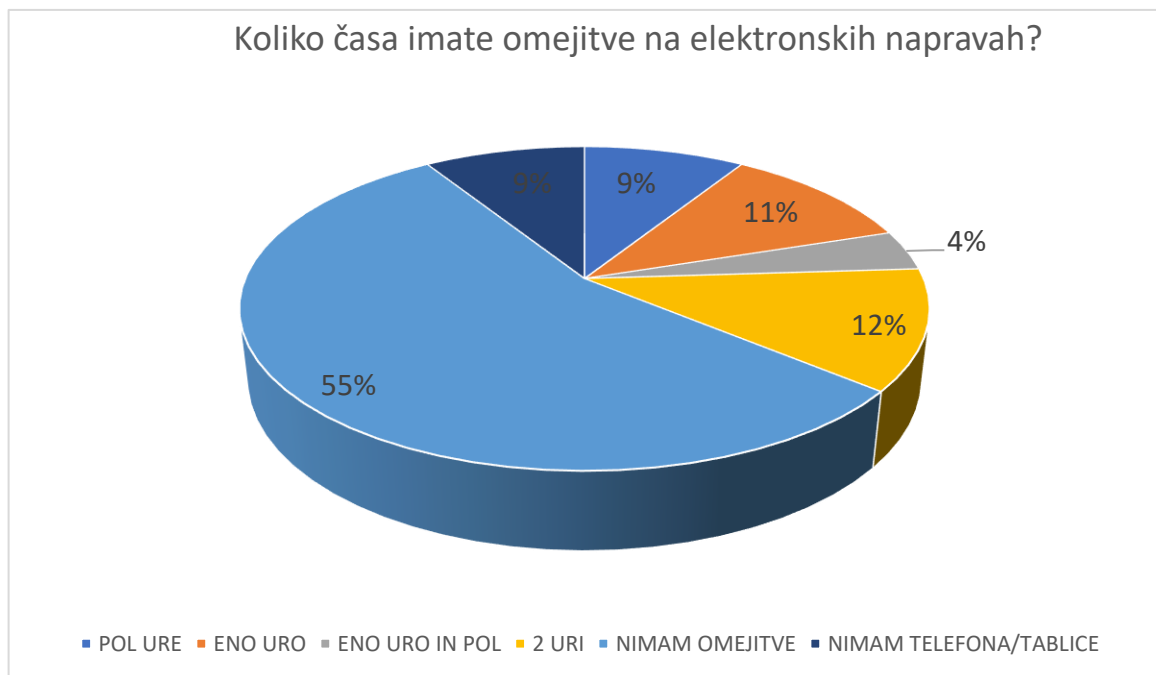
KATERE ELOKTRONSKE NAPRAVE IMAŠ?	PROCENTI (%)
TELEFON.	91
TABLICO.	39
RAČUNALNIK.	55
NIČ OD TEGA.	11
SKUPAJ	196

Da imajo na telefonu/tablici starševski nadzor, je potrdila skoraj polovica (47 %) anketiranih, 44 % je to zanimalo, 9 % pa jih nima telefona ali tablice. Glede na rezultat tega odgovora, lahko predvidevamo, da skoraj polovica staršev nima vpogleda v to, kaj otroci počnejo na telefonu ali tablici, kar se nam zdi precej zaskrbljujoče. (Graf 11)

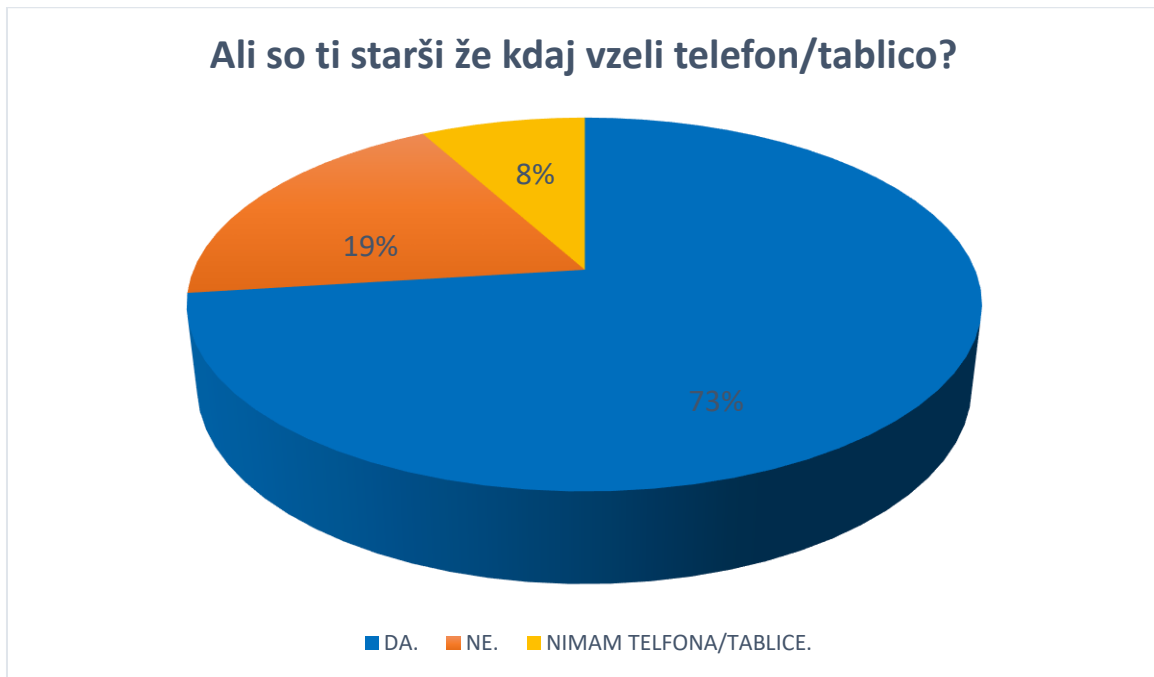
Graf 11: Starševski nadzor

9 % anketiranih ima omejitve pri uporabi elektronskih naprav, in sicer pol ure, 11 % lahko uporablja elektronske naprave eno uro, 4 % ima omejitve eno uro in pol, 12 % jih ima omejitve dve uri, 55 % pa lahko tablico oziroma telefon uporablja neomejeno. Le 8 % anketiranih nima telefona/tablice. Največ anketiranih (55 %) jih torej nima omejitve, kar se nam zdi skrb vzbujajoče, saj lahko otroci dostopajo do neprimernih vsebin. Hkrati pa preveč preživetega časa za zaslone škoduje zdravju in vpliva na negativno vedenje otrok. (Graf 12)

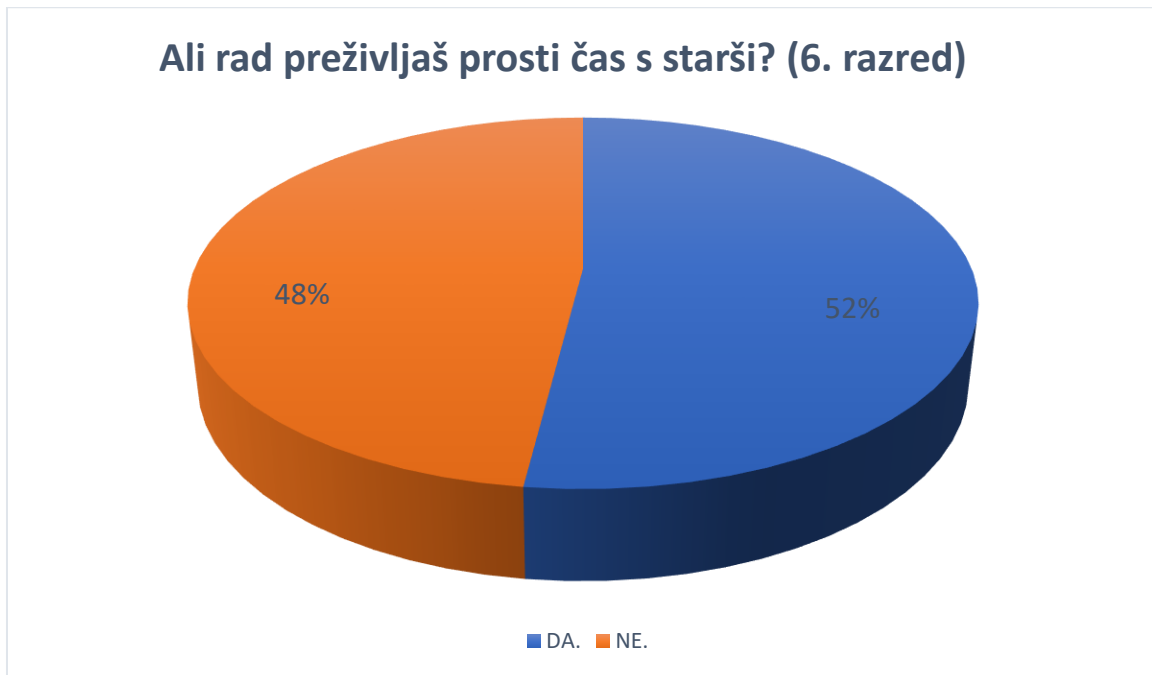
Graf 12: Časovne omejitve elektronskih naprav

Na vprašanje, če so jim starši že kdaj vzeli telefon/tablico, jih je 73% odgovorilo pritrdilno, 19% jih je zanikalo, 8% jih nima telefona ali tablice. Tudi s tem rezultatom lahko potrdimo, da otroci preveč časa preživijo za zaslone. (Graf 13)

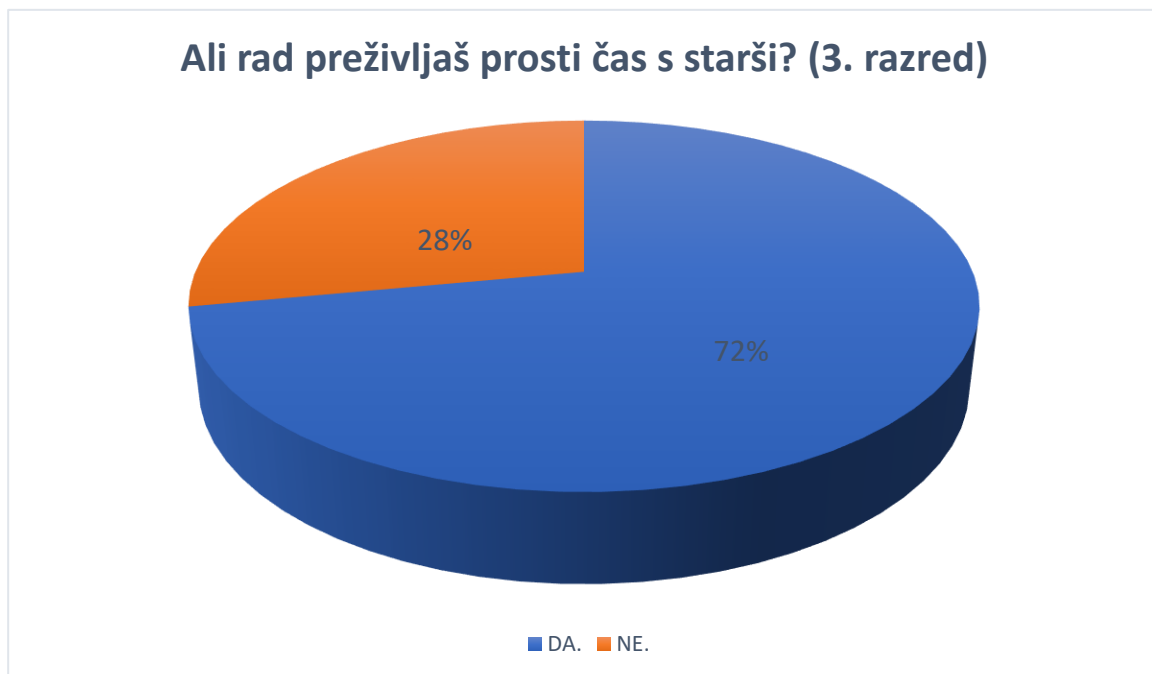

Graf 13: Odvzem telefona/tablice

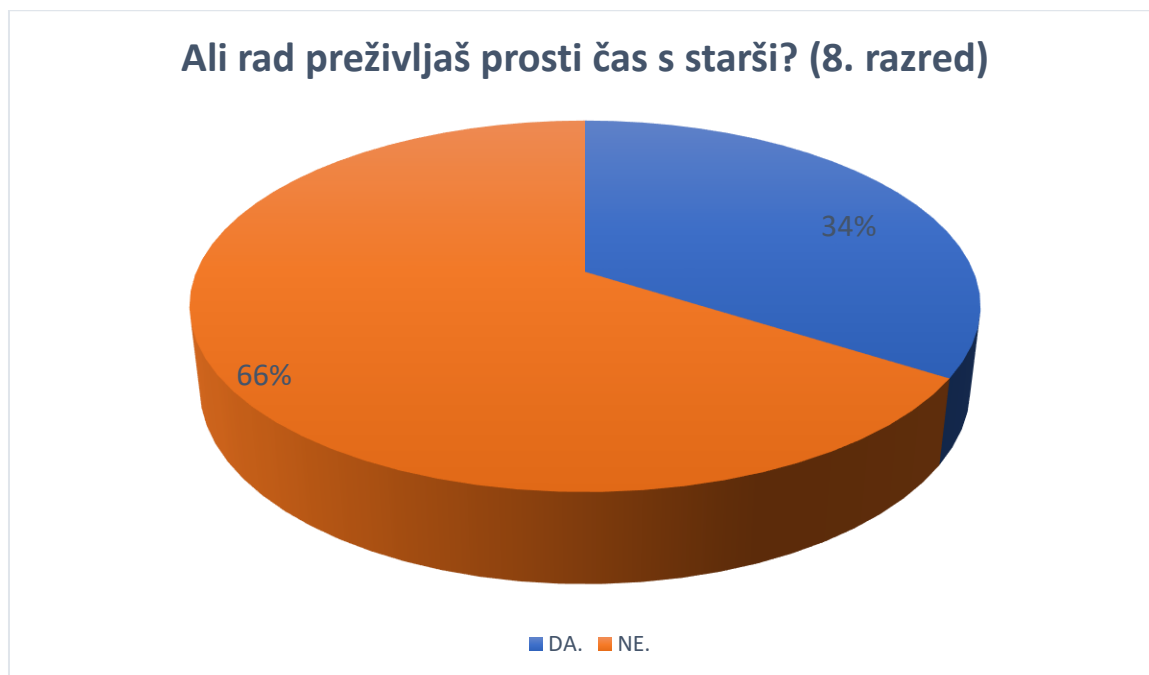
Zadnje vprašanje smo zastavile z namenom, da bi preverile hipotezo 2 »Mlajši otroci želijo preživeti več časa s starši kot starejši otroci.«, Zato smo jih vprašale, ali radi preživljajo prosti čas s svojimi starši. Skoraj tri četrtine učencev tretjega razreda in malo več kot polovica šestošolcev je na vprašanje odgovorila pritrdilno, medtem ko samo tretjina osmošolcev rada preživlja prosti čas s starši. S pomočjo tega vprašanja smo našo hipotezo potrdile.

Graf 14: Preživljanje prostega časa v 6. razredu

Graf 15: Preživljanje prostega časa v 3. razredu

Graf 16: Preživljanje prostega časa v 8. razredu

5 DISKUSIJA

Analiza rezultatov ankete nam ponuja vpogled v različne vidike odnosa med starši in otroki, vzgoje ter vpliva sodobne tehnologije na družinske odnose. S to raziskovalno nalogo smo želele ugotoviti, kakšen je odnos med starši in otroki.

Menimo, da starši in otroci zaradi uporabe digitalnih naprav preživijo manj skupnega kvalitetnega časa. To trditev smo zastavile kot hipotezo in jo delno potrdile. 44 % anketiranih je namreč odgovorilo, da prosti čas preživljajo z gledanjem filmov, 18 % pa jih je navedlo, da v prostem času uporabljajo vsak svojo mobilno napravo. Torej je kar nekaj tega skupnega časa namenjenega uporabi digitalnih naprav. Iz ankete smo nenazadnje razbrale, da ima kar 91 % učencev mobilni telefon, le 10 % anketiranih nima mobilne naprave. Malo manj kot polovica anketiranih učencev ima na telefonu nameščen starševski nadzor, s katerim lahko starši nadzirajo dejavnost učencev na njihovem telefonu in jim omejijo čas ter uporabo aplikacij, ki bi jim lahko škodile. Tukaj se nam je postavilo vprašanje, kakšno je postavljanje mej pri uporabi tehnologije v otroštvu in kako to vpliva na odnos ter vzgojo. Kar nekaj odstotkov jih je namreč povedalo, da se prepirajo ravno zaradi uporabe digitalnih naprav. S tem podatkom smo delno potrdile hipotezo o vplivu prekomerne uporabe digitalnih naprav na slabši medsebojni odnos med otroki in starši, kar kaže na potrebo po vzpostavljanju jasnih pravil in mej pri uporabi tehnologije. Ugotovile smo tudi, da velika večina težave doma rešuje s pogovorom, in tudi same menimo, da je to najučinkovitejša metoda.

Zavedamo se, da smo si izbrale precej obširno temo, o kateri bi se dalo še marsikaj razpravljati ali jo raziskati bolj podrobno. Nekateri rezultati so lahko omejeni s subjektivnim pogledom otrok, saj so odgovarjali na vprašanja o svojih družinah. Treba je upoštevati, da so otroci morda bolj nagnjeni k poročanju o pozitivnih vidikih družinskih odnosov kot pa o morebitnih problemih.

HIPOTEZA	
1) Starši in otroci, ki veliko komunicirajo, imajo boljše medsebojne odnose.	POTRJENA
2) Mlajši otroci želijo preživeti več časa s starši kot starejši otroci.	POTRJENA
3) Starši in otroci preživijo manj skupnega kvalitetnega prostega časa zaradi uporabe digitalnih naprav.	DELNO POTRJENA
4) Prepogosta uporaba digitalnih naprav vpliva na slabši odnos med starši in otroki.	DELNO POTRJENA

6 ZAKLJUČEK

V današnjih časih velikokrat opazujemo, da so otroci vedno bolj prepuščeni samim sebi, staršem pa vedno manj zaupajo in se od njih oddaljujejo. Otroci potrebujejo družbo, pozornost in vzgojo staršev, saj to vpliva tudi na njihov nadaljnji razvoj in njihovo samopodobo. Otroci, ki te pozornosti in vzgoje od staršev ne dobijo, se vedejo drugače od svojih vrstnikov. Te večinoma preoblikuje družba.

Vemo, da veliko staršev rado preživlja čas s svojimi otroki, a vprašanje je, če ga preživljajo kakovostno. Vselej pa obstajajo starši, ki otrokom raje izročijo elektronsko napravo, kot da bi z njimi preživeli kvaliteten čas. Vzroki za prepire med starši in otroki so pogosto ravno digitalne naprave, kar je navedla skoraj ena tretjina anketiranih. Želele bi si, da starši in otroci odložijo elektronske naprave iz rok in svoj prosti čas preživijo drug z drugim.

Po pregledu rezultatov ankete smo prišle do ugotovitve, da imajo otroci vseeno občutek, da s starši preživijo dovolj časa, a se nam poraja dvom, kako kvaliteten je zares ta čas. Zato bi bilo smiselno sestaviti podoben vprašalnik tudi za starše in primerjati odgovore otrok in staršev. Kadar so starši in otroci skupaj in hkrati uporabljajo vsak svojo elektronsko napravo, to ni kvaliteten izkoriščen čas. Veliko boljše bi bilo, če ta čas posvetijo pogovoru, reševanju težav, izmenjavi mnenj ali kakšnim drugim aktivnostim. Dobro bi bilo, da bi vsi družinski člani načrtno namenili vsaj 20 minut medsebojnega časa brez uporabe vseh elektronskih naprav oziroma kakršnihkoli »motečih dejavnikov«. Ta čas bi lahko izkoristili za skupen sprehod, odigrali kakšno družabno igro, pripravili skupen obrok ali pa se preprosto usedli za mizo in prisluhnili drug drugemu. Predvidevamo, da bi h krepitvi dobrih medsebojnih odnosov pripomogli tudi enodnevni izleti enkrat na mesec, ki niso nujno vezani na ekonomski status družine (pohodi v domačem kraju, kolesarjenje ...). Dobri odnosi pozitivno vplivajo na počutje posameznika, kar se odraža tudi v odnosih in vedenju zunaj družine.

Z našo raziskovalno nalogo torej prispevamo k ozaveščanju o pomenu kvalitetnega časa, ki ga družina preživi skupaj ter o krepitvi kakovostnih odnosov med starši in otroki.

7 POVZETEK

Za to raziskovalno nalogo smo se odločile, ker menimo, da starši in otroci preživijo skupaj premalo kakovostnega časa. Starši vedno manj pozornosti posvečajo svojim otrokom, ki so zato vedno bolj prepuščeni samim sebi. Veliko časa preživijo za ekrani in pogosto segajo po elektronskih napravah. V raziskovalni nalogi smo se osredotočile na pojme družina, vzgoja, starševstvo. Predvidevale smo, da otroci starše bolj spoštujejo, jim zaupajo in cenijo njihov trud, če z njimi preživijo več kakovostnega časa, ter ne posegajo prepogosto po elektronskih napravah. Otroci, ki jim starši ne namenijo toliko časa, se zaradi nejasnih mej vedejo drugače, staršem ne zaupajo in so bolj prepuščeni družbi, ki jih potem oblikuje. Pred začetkom raziskovanja smo postavile hipotezo, da imajo starši in otroci, ki veliko komunicirajo, boljše medosebne odnose. To hipotezo smo potrdile, saj otroci, ki s starši preživijo več časa, staršem bolj zaupajo in jih tudi bolj spoštujejo. Hipotezo, ki pravi, da starši in otroci preživijo manj skupnega časa zaradi uporabe digitalnih naprav, smo delno potrdile, saj skupno druženje in preživljanje kakovostnega časa pogosto nadomestijo z dovoljenjem oziroma uporabo elektronskih naprav. Hkrati smo delno potrdile hipotezo o vplivu digitalnih naprav na slabši odnos med starši in otroki. Prav tako je potrjena hipoteza, da si mlajši otroci želijo preživeti več časa s starši kot starejši otroci. Vse hipoteze smo preverile s pomočjo anket, ki smo jih izvedle v tretjih, šestih in osmih razredih na Osnovni šoli Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj.

8 SUMMARY

We chose this research project because we believe that parents and children do not spend enough quality time together. Parents devote less and less attention to their children, who are increasingly left to their own devices. They spend a considerable amount of time on screens and often resort to electronic devices. In the research paper, we focused on the concepts of family, upbringing, and parenthood. We hypothesized that children respect, trust, and appreciate their parents more if they spend more quality time with them and do not use electronic devices excessively. Children whose parents do not spend as much time with them behave differently due to unclear boundaries, lack trust in their parents, and are more influenced by external factors. Before starting the research, we hypothesized that parents and children who communicate intensively have better interpersonal relationships. This hypothesis was confirmed because children who spend more time with their parents trust and respect them more. We partially confirmed the hypothesis that parents and children spend less time together due to the use of digital devices, as socializing and spending quality time together is often replaced by the permission or use of electronic devices. At the same time, we also partially confirmed the hypothesis about the effects of digital devices on the deterioration of the relationship between parents and children. The hypothesis that parents devote less attention to their children was confirmed, as shared quality time is often replaced by the permission or use of electronic devices. The hypothesis that younger children wish to spend more time with their parents than older children was also confirmed. All hypotheses were tested through surveys conducted in the third, sixth, and eighth grades at Karel Destovnik - Kajuha Primary School in Šoštanj.

9 VIRI IN LITERATURA

Černič Istenič M., Hribar S., Justin J., Štrajn D., Zupančič M. 2003. Državlјanska vzgoja in etika Učbenik za 7. razred. i2 družba za založništvo izobraževanje in raziskovanje d. o. o., Ljubljana.

Gold, J. 2015. Vzgoja v digitalni dobi: Priročnik za spodbujanje zdravega odnosa do tehnologije od rojstva do najstniških let. Didakta, Radovljica.

Juhant, M. 2019. Recepti v vzgoji. ČMRLJ, Mavčice.

Juhant, M. 2020. Varuh dolžnosti staršev: Uporabite zdravo pamet, ne potrebujete dovoljenja znanosti. ČMRLJ, Mavčice.

Lašič, D., Jesenko, N., Karba, P. 2014. Domovinska in državljanska kultura in etika 7: učbenik za domovinsko in državljansko kulturo in etiko v 7. razredu osnovne šole. Mladinska knjiga, Ljubljana.

Družina <https://www.druzina.si/> (15. 12. 2023).

Izidor Gašperlin: Danes otroci vzgajajo drug drugega <https://www.delo.si/nedelo/izidor-gasperlin-danes-otroci-vzgajajo-drug-dругega/> (15. 12. 2023).

Kaj je avtoritativna vzgoja in zakaj je edina oziroma najbolj pravilna? <https://m.planet-lepote.com/kaj-je-avtoritativna-vzgoja-in-zakaj-je-edina-oz-najbolj-pravilna/> (20. 12. 2023).

Zupan, Š. Vas bo otrok udaril, če mu vzamete internet? <https://www.bibaleze.si/starsi/vzgoja-otrok-v-digitalni-dobi-dora-pal-digitalizacija-mladostnik-najstnik-racunarnik-ekran-igre-racunalske-internet-splet-odvisnost-zasvojenost-spela-zupan.html> (8. 1. 2024).

Kaj je ključno za dober odnos med starši in otroki? https://www.bibaleze.si/moj_otrok/kaj-je-kljucno-za-dober-odnos-med-starsi-in-otroci.html (8. 1. 2024).

Zver Zahwi, K. Ali je treba ostati v zakonski zvezi zaradi otrok?

<https://www.triglavzdravje.si/zdravstveni-nasveti/locitev-in-otroci/> (10. 1. 2024).

Štiri vzgojni stili: Se v katerem prepoznate? <https://www.medvedkiigrace.si/blog/vzgojni-stili> (10. 1. 2024).

Danes se vedno več staršev boji svojih otrok <https://bogastvozdravja.si/odnosi-in-druzina/otroci/danes-se-vedno-vec-starsev-boji-svojih-otrok/> (10. 1. 2024).

Zadovoljevanje potreb majhnega otroka je ključno <https://safe.si/napotek/zadovoljevanje-potreb-majhnega-otroka-je-kljucno> (10. 1. 2024).

VIRI FOTOGRAFIJ

Slika 1: https://www.clipartkey.com/view/JiomRT_clip-art-child-happiness-a-of-family-animated/ (12. 1. 2024).

Slika 2: <https://www.divorcefast.ca/articles/divorce-tips/effects-of-divorced-parents-or-fighting-parents-on-children-in-mississauga-2/> (12. 1. 2024).

Slika 3: <https://najinadomacija.si/elektronske-naprave-otroci-mladostniki-skodljivost/> (12. 1. 2024).

Slika 4: <https://www.semprefamilia.com.br/educacao-dos-filhos/5-formas-de-negligenciar-os-filhos-que-todo-pai-e-mae-devia-evitar/> (12. 1. 2024).

Slika 5: <https://www.health.harvard.edu/blog/many-babies-and-toddlers-use-mobile-devices-every-day-201511128579> (12. 1. 2024).

ZAHVALA

Najprej bi se rade zahvalile našima mentoricama, Tanji Ferk in Kristini Bele Pajk, ki sta nas skozi celotno izdelavo raziskovalne naloge usmerjali, dajali nasvete in nas spodbujali, da je raziskovalna naloga nastala.

Prav tako bi se zahvalile tudi vsem tistim, ki so sodelovali pri izpolnjevanju anketnega vprašalnika, in svojim najbližjim, saj nas vseskozi podpirajo in spodbujajo pri našem izobraževanju.

PRILOGA - VPRAŠALNIK

Pozdravljeni!

Smo Mari, Zala in Mija, učenke osmega razreda na šoli Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj in delamo raziskovalno nalogo z naslovom Starševstvo skozi oči otrok. Prosile bi te, da bi si vzel/a malo časa in rešil/a anketo, ki smo jo sestavile.

Hvala za tvojo pomoč!

Q1 - Spol

Ženska.

Moški.

Q2 - Razred

3.

6.

8.

Q3 - Ali tvoji starši živijo skupaj ali ločeno?

Skupaj.

Ločeno.

Q4 - Kdo več časa preživi s tabo?

Mama.

Oče.

Q5 - Ali meniš, da imaš dovolj priložnosti za pogovor s svojimi starši?

Da, dovolj.

Ne, premalo.

Želel bi si več priložnosti.

Q6 - Ali svojim staršem zaupaš?

Da.

Ne.

Q7 - Ali se doma veliko prepirate?

Da.

Ne.

Q8 - Zakaj se prepirate?

Možnih je več odgovorov

Zaradi elektronskih naprav.

Zaradi ocen.

Zaradi neopravljenega dela .

Drugo:

Q9 - Kako rešujete težave?

Možnih je več odgovorov

S pogovorom.

Z nasiljem.

Ne rešujemo težav.

Drugo:

Q10 - Kakšni so vaši starši?

Možnih je več odgovorov

Strogi.

Postavljajo jasne meje .

Dovolijo mi vse.

Ne postavljajo jasnih mej.

Popustljivi.

Prijazni.

Drugo:

Q11 - Kakšne starše bi si želel/a?

Da bi postavili jasne meje.

Strogi.

Da bi mi dovolili vse.

Da ne bi postavljali jasnih mej.

Popustljivi.

Prijazni.

Drugo:

Q12 - Koliko časa dnevno preživiš s svojimi starši?

Nič.

Pol ure.

1 uro.

2 uri.

3 ure.

Več.

Q13 - Ali ti starši pomagajo pri učenju?

Včasih.

Vedno, ko potrebujem pomoč.

Nikoli.

Q14 - Kako največkrat preživljate skupni čas?

Možnih je več odgovorov

- Gremo na sprehod.
- Gledamo film.
- Igramo družabne igre.
- Kuhamo/pečemo.
- Ukvarjamo se z drugimi športnimi aktivnostmi.
- Uporabljamo vsak svoje mobilne naprave.

Q15 - Katere elektronske naprave imaš?

Možnih je več odgovorov

- Telefon.
- Tablico.
- Računalnik.
- Nič od tega.

Q16 - Ali imaš na telefonu/tablici starševski nadzor?

- Da.
- Ne.
- Nimam telefona/tablice.

Q17 - Koliko časa na dan imaš omejitve na elektronskih napravah?

- Pol ure.
- Eno uro.
- Eno uro in pol.
- Dve uri.
- Nimam omejitve
- Nimam telefona/tablice.

Q18 - Ali so ti starši že kdaj vzeli telefon/tablico?

Da.

Ne.

Nimam telefona/tablice.

Q19 - Ali bi si želel s starši preživeti več časa, kot ga preživiš?

Da.

Ne.